МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ

НАУКОВИЙ ВІСНИК ХЕРСОНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Серія:
ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ
Випуск 32

Херсон
2018

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

***Шашкова Ніна Ігорівна**, доктор економічних наук, доцент (завідувач кафедри менеджменту і адміністрування Херсонського державного університету).*

Заступник головного редактора:

***Тюхтенко Наталія Анатоліївна,** кандидат економічних наук, професор (професор кафедри менеджменту і адміністрування, проректор з навчальної та науково-педагогічної роботи Херсонського державного університету).*

Відповідальний секретар:

***Макаренко Сергій Миколайович,** кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту і адміністрування Херсонського державного університету.*

Члени редакційної колегії:

***Савіна Галина Григорівна,** доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри менеджменту та маркетингу Херсонського національного технічного університету).*

***Соловйов Ігор Олександрович,** доктор економічних наук, професор (професор кафедри фінансів і кредиту Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика).*

***Шебаніна Олена В'ячеславівна,** доктор економічних наук, професор (декан факультету менеджменту Миколаївського державного аграрного університету).*

***Назарова Галина Валентинівна,** доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри управління персоналом та економіки праці Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця).*

***Мохненко Андрій Сергійович,** доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри фінансів, обліку та підприємництва Херсонського державного університету).*

***Кузнєцов Едуард Анатолійович,** доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри економіки та управління Одеського національного університету імені І.І. Мечникова).*

***Скидан Олег Васильович,** доктор економічних наук, професор (ректор Житомирського національного агроекологічного університету).*

***Ушкаренко Юлія Вікторівна,** доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Херсонського державного університету).*

***Драган Олена Іванівна,** доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри управління персоналом та економіки праці Національного університету харчових технологій).*

***Грегорі Гарднер,** Ph.D, професор економіки Державного університету штату Нью Йорк (м. Потсдам, США).*

***Едвін Португал,** Ph.D, професор економіки Державного університету штату Нью Йорк (м. Потсдам, США).*

***Римантас Сташис,** Ph.D, професор економіки, завідувач кафедри менеджменту Клайпедського університету (м. Клайпеда, Литва).*

Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»
включено до переліку наукових фахових видань України з економіки
на підставі Наказу МОН України від 14 лютого 2014 року № 153

**Затверджено відповідно до рішення вченої ради
Херсонського державного університету
(протокол 5 від 27.12.2018 р.)**

**Журнал включено до наукометричної бази даних
Index Copernicus (Республіка Польща)**

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації серія КВ № 19747-9547Р,
видане Державною реєстраційною службою України 15.03.2013 р.

Електронна сторінка видання – **www.ej.kherson.ua**

ISSN 2307-8030

© Херсонський державний університет, 2018
© Оформлення «Видавничий дім «Гельветика», 2018

Наукове періодичне видання

**НАУКОВИЙ ВІСНИК
ХЕРСОНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Серія ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

Випуск 32

Коректура • *В.О. Бабич*

Комп'ютерна верстка • *В.О. Удовиченко*

Формат 60x84/8. Гарнітура SchoolBook.
Папір офсет. Цифровий друк. Ум. друк. арк. 22,55.
Підписано до друку 28.12.2018.
Замов. № 1218/197. Наклад 100 прим.

Видавничий дім «Гельветика»
E-mail: mailbox@helvetica.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 4392 від 20.08.2012 р.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1
ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

Федяєва М.С.
ТЕРМІНОСИСТЕМИ У МЕТОДОЛОГІЇ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ З ЕКОНОМІКИ 9

Чорний О.В.
ІННОВАЦІЙНІСТЬ ЯК ОСНОВНА ХАРАКТЕРИСТИКА
МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ 12

Шедяков В.Е.
ТВОРЧЕСТВО В ПРОЦЕССАХ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО ВОСПРОИЗВОДСТВА
КАК ФАКТОР УСПЕШНОГО УЧАСТИЯ В МАКРОКОНКУРЕНЦИИ 16

СЕКЦІЯ 2
СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Погореленко А.К.
ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ: СУТНІСТЬ,
АНАЛІЗ ЗАСТОСУВАННЯ, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ 22

СЕКЦІЯ 3
ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Готра В.В., Варшава О.В.
НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ
В СФЕРІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ 28

Забаштанський М.М., Роговий А.В., Забаштанська Т.В.
СУЧАСНІ АСПЕКТИ ПОЛІТИКИ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЕРСОНАЛОМ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ 33

Мельник І.М.
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МОДЕРНІЗАЦІЇ СФЕРИ ТОВАРНОГО ОБІГУ
ЯК СКЛАДНОЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ 36

Хлібосолов А.С., Бабич С.М.
ІНВЕСТУВАННЯ В УКРАЇНСЬКУ ЕКОНОМІКУ: ТАРГЕТУВАННЯ
ЯК МЕТОД ПОШУКУ СПІЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ ІНВЕСТОРІВ ТА РЕЦИПІЄНТІВ 41

Шкабара Т.Л., Остапенко А.Ю.
КРИТЕРІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ЧИСТОТИ АГРАРНОГО ПРОДУКТУ 45

СЕКЦІЯ 4
ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Бондаренко С.М.
КРАУДТЕХНОЛОГІЇ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ІНДУСТРІЇ МОДИ 50

Варава Л.М., Бученкова О.В.
ВПЛИВ МАРКЕТИНГОВОЇ СКЛАДОВОЇ (СТРАТЕГІЇ)
НА ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
МЕТАЛУРГІЙНОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ЗОВНІШНІХ РИНКАХ 53

Вовк К.М.
ОРГАНІЗАЦІЯ ІВЕНТ-ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В ПРОЦЕСІ НЕВЕРБАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ 60

Галасюк С.С., Демянчук К.Ф.
КАТЕГОРИЗАЦІЯ ГОТЕЛІВ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ 64

Гнатенко І.А.
ВПЛИВ НАЦІОНАЛЬНОГО ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА
НА СТАЛИЙ РОЗВИТОК РИНКУ ПРАЦІ 69

Діденко Є.В.
УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ МОТИВАЦІЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ВИРОБНИЧИХ ПІДРОЗДІЛІВ ПІДПРИЄМСТВ 73

Дюк О.М.
ВИЗНАЧЕННЯ МІСЦЯ ТА РІВНЯ ВПЛИВУ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ
У ВИБОРІ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ НА ПІДПРИЄМСТВІ 76

Зіновська С.І.
ВИКОРИСТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ
КАДРОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ 81

Кирилко Н.М., Бабич Ю.А.
ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ РІВНЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ 86

Мохненко А.С., Мельникова К.В., Федорчук О.М.
СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНОГО ГАЗОТРАНСПОРТНОГО ПІДПРИЄМСТВА 91

М'ячин В.Г., Єфимов О.В.
ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ПОКАЗНИКІВ
ДЛЯ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ
ТА ІМОВІРНОСТІ НАСТАННЯ ЇХ БАНКРУТСТВА 94

Невмержицька С.Н., Левчук Я.В.
ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ 99

Олійник О.М., Фенюшина С.І.
МОДЕРНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПАТ «МОТОР СІЧ»
ПІД ВПЛИВОМ ПРОЦЕСІВ ТРАНСНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ 104

Піскун Д.Н.
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ
МАРКЕТИНГОВОГО УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИМ ПІДПРИЄМСТВОМ 109

Романенко Л.Ф., Брайцловська О.О.
РЕБРЕНДИНГ ЯК СКЛАДОВА МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА 113

Тертична Л.І., Безпалько О.В., Рибак Н.О.
ПОЛІТИКО-ПРАВОВА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА:
СУТНІСТЬ, ДІАГНОСТИКА ЇЇ РІВНЯ 117

Харчук Т.В.
КОНКУРЕНТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ІНТЕГРОВАНИЙ ОБ'ЄКТ
ЕКОНОМІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У РЕСУРСНІЙ ПЛОЩИНІ 121

Шуляр Р.В.
РОЗВИТОК ВИМОГ ДО ГНУЧКОСТІ ТА АДАПТИВНОСТІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ
ЯКІСТЮ ПРОТІКАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ 125

СЕКЦІЯ 5
РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Гобрей М.В.
СУБ'ЄКТИ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ
ТА ДЖЕРЕЛА ІНВЕСТИЦІЙ В РЕГІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ 130

Коненко В.В.
ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ СТИМУЛЮВАННЯ РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ
В ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОМУ КОМПЛЕКСІ УКРАЇНИ 133

Халилов А.Э.
ДИАПАЗОН ПРИНЯТИЙ РЕШЕНИЙ В ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СИСТЕМЕ:
ВЕРТИКАЛЬНЫЙ МЕТОД 137

СЕКЦІЯ 6
ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Лазарєва О.В., Бірюкова О.О.
АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ LEADER
В УМОВАХ ЗБАЛАНСОВАНОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ 140

Ступень Р.М.
ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ОРЕНДНИХ ВІДНОСИН
В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННІ 144

СЕКЦІЯ 7
ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

Бондаренко П.В., Добриніна Л.В.
БУТСТРАП-МОДЕЛІ У ФІНАНСОВИХ РОЗРАХУНКАХ
ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПОРТФЕЛІВ 149

Водолазська О.А., Гончарова О.О.
ФІНАНСОВЕ ОЗДОРОВЛЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА
ЯК ЗАСІБ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЙОГО БАНКРУТСТВА **154**

Горин В.П., Булавинець В.М.
ПРАКТИКА ТА ПРОБЛЕМИ ЕФЕКТИВНОСТІ
ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДОХОДІВ НАСЕЛЕННЯ **158**

Конєва Т.А., Гац А.В.
СТАН КОМЕРЦІЙНОГО КРЕДИТУВАННЯ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ **163**

Семеног А.Ю., Бричко М.М., Семеног В.В.
ДОВІРА НА РИНКУ СУЧАСНИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ **167**

Сокирко О.С., Пінчук А.В.
БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОДОЛАННЯ **172**

Тютюник І.В., Скороходова Л.І.
МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ПОБУДОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ
ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ **176**

СЕКЦІЯ 8
БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

Єршова Н.Ю.
СТРАТЕГІЧНИЙ УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК: КЛЮЧОВІ ПРОБЛЕМИ ПРАКТИЧНОГО
ВИКОРИСТАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ В ІННОВАЦІЙНІЙ ЕКОНОМІЦІ **181**

Максимова А.В., Гнидюк М.Г.
ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ЗВІТНОСТІ, СКЛАДЕНОЇ ЗА МСФЗ **185**

Шендригоренко М.Т., Шевченко Л.Я.
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ
НА ПІДПРИЄМСТВІ ТА НАПРЯМИ ЇХ ВИРІШЕННЯ **189**

CONTENTS

SECTION 1
ECONOMIC THEORY AND HISTORY OF ECONOMIC THOUGHT

Fediaieva Maria
TERMINOSYSTEMS IN METHODOLOGY OF SCIENTIFIC RESEARCHES IN ECONOMY 9

Chornyi Oleh
INNOVATIVENESS AS THE BASIC CHARACTERISTIC
OF INTERDISCIPLINARY ECONOMICS 12

Shedyakov Volodymyr
CREATIVITY IN PROCESSES OF SOCIAL AND ECONOMIC REPRODUCTION
AS A FACTOR OF SUCCESSFUL PARTICIPATION IN MACROCOMPETITION 16

SECTION 2
WORLD ECONOMY AND INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS

Pogorelenko Anastasiya
ARTIFICIAL INTELLIGENCE: ESSENCE,
ANALYSIS OF APPLICATION, PROSPECTS OF DEVELOPMENT 22

SECTION 3
ECONOMY AND OPERATION OF NATIONAL ECONOMY

Hotra Victoriia, Varshava Oleksandr
DIRECTIONS OF INCREASE OF EFFICIENCY OF THE STATE POLICY IN THE FIELD
OF INNOVATION DEVELOPMENT OF ENTREPRENEURSHIP IN UKRAINE 28

Zabashtanskyi Maxim, Rogovyi Andriy, Zabashtanska Tetyana
MODERN ASPECTS OF THE POLICY
OF PROVIDING PERSONNEL OF THE TOURIST SPHERE 33

Melnyk Iryna
THEORETICAL ASPECTS OF MODERNIZATION OF THE COMMODITY
CIRCULATION SPHERE AS A COMPLEX SOCIO-ECONOMIC SYSTEM 36

Khlisbosolov Artur, Babych Svitlana
INVESTMENT IN UKRAINIAN ECONOMY: TARGETING AS A METHOD
OF SEARCHING OF COMMON INTERESTS OF INVESTORS AND RECIPIENTS 41

Shkabara Tetyana, Ostapenko Anna
CRITERIA OF SUPPORT OF ENVIRONMENTAL CLEANLINESS
OF AGRICULTURAL PRODUCT 45

SECTION 4
ECONOMY AND ENTERPRISE MANAGEMENT

Bondarenko Svitlana
CROUDTECHNOLOGY IN INDUSTRY FASHION ENTERPRISES 50

Varava Larysa, Buchenkova Olesia
THE INFLUENCE OF MARKETING COMPLEX (STRATEGY) ON INCREASING
OF THE COMPETITIVENESS OF METALLURGICAL PRODUCTS IN FOREIGN MARKETS 53

Vovk Kateryna
ORGANIZATION OF EVENT ACTIVITIES IN THE PROCESS
OF NONVERBAL COMMUNICATION 60

Galasyuk Svitlana, Demyanchuk Kateryna
CATEGORIZATION OF HOTELS OF UKRAINE
IN THE CONTEXT OF EUROPEAN EXPERIENCE 64

Hnatenko Iryna
INFLUENCE OF NATIONAL INNOVATIVE ENTERPRISE
ON SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE MARKET OF LABOR 69

Didenko Evgen
IMPROVEMENT OF THE MOTIVATION SYSTEM
OF ACTIVITY OF INDUSTRIAL PRODUCTION DIVISION 73

Diuk Oksana
DETERMINATION OF THE PLACE AND LEVEL
OF INFLUENCE OF CORPORATE CULTURE IN THE CHOICE
OF PERSONNEL MANAGEMENT TECHNOLOGIES IN THE ENTERPRISE 76

Zinovska Svitlana
USE OF THE ORGANIZATIONAL MECHANISM OF MANAGEMENT
OF PERSONAL CAPACITY AT INDUSTRIAL ENTERPRISES OF UKRAINE 81

Kyrylko Natalia, Babych Yulia
FEATURES OF ASSESSMENT LEVEL OF COMPETITIVENESS OF TRADE ENTERPRISES 86

Mokhnenko Andriy, Melnykova Kateryna, Fedorchuk Oleksandr
STRATEGY OF DEVELOPMENT OF GAS TRANSPORTATION ENTERPRISE 91

Myachin Valentin, Efimov Alexander
SUBSTANTIATION OF SELECTION OF INDICATORS FOR DIAGNOSTICS
OF THE FINANCIAL STATE OF ENTERPRISES AND THE LIKELIHOOD OF BANKRUPTCY 94

Nevmerzhytska Svitlana, Levchuk Yana
ENTERPRISES' STRATEGY INNOVATIVE DEVELOPMENT FORMATION
IN THE CONDITIONS OF UNCERTAINTY 99

Oliynyk Alexander, Feniushyna Sofia
MODERNIZATION OF HUMAN RESOURCE MANAGEMENT SYSTEM AT PJSC "MOTOR SICH"
UNDER THE INFLUENCE OF TRANSNATIONALIZATION PROCESSES 104

Pyskun Donatas
FEATURES OF FORMING THE MARKET MANAGEMENT SYSTEM
BY INDUSTRIAL ENTERPRISE 109

Romanenko L.F., Brytslovskaya O.O.
REBRANDING AS PART OF THE MARKETING STRATEGY OF THE ENTERPRISE 113

Tertychna Liubov, Bezpalko Olena, Rybak Nadiia
COMPANY'S POLITICAL LEGAL SECURITY: ESSENCE, DIAGNOSTICS OF ITS LEVEL 117

Kharchuk Tetiana
COMPETATIVE POTENTIAL OF AN ENTERPRISE AS AN INTEGRATED OBJECT
OF ECONOMIC MANAGEMENT IN THE RECOURSE PLANE 121

Shulyar Roman
REQUIREMENTS DEVELOPMENT FOR QUALITY MANAGEMENT
SYSTEMS FLEXIBILITY AND ADAPTIVITY OF MACHINE-BUILDING
ENTERPRISES BUSINESS PROCESSES 125

SECTION 5
DEVELOPMENT OF PRODUCTIVE POTENTIAL
AND REGIONAL ECONOMY

Hobrey Maria
SUBJECTS OF INVESTMENT PROCESSES AND RESOURCES
OF INVESTMENTS IN REGIONAL ECONOMY 130

Konenko Vitalina
FORMATION OF MECHANISM OF STIMULATION OF RESOURCE SAVINGS
IN THE HOUSING AND MUNICIPAL COMPLEX OF UKRAINE 133

Khalilov Arsen
RANGE OF DECISIONS MAKING IN THE ECONOMIC SYSTEM: VERTICAL METHOD 137

SECTION 6
ECONOMY OF NATURAL RESOURCES
MANAGEMENT AND ENVIRONMENT PROTECTION

Lazarieva Olena, Biriukova Olha
ASPECTS OF THE LEADER CONCEPT IN THE CONDITIONS OF BALANCED TILTING 140

Stupen Roman
ECOLOGICAL AND ECONOMIC ASPECTS
OF RENTAL RELATIONS IN AGRICULTURAL LAND TENURE 144

SECTION 7
MONEY, FINANCES AND CREDIT

Bondarenko Pavlo, Dobrynina Lyudmila
BUTSTRAP-MODELS IN FINANCIAL CALCULATIONS
OF ESTIMATION OF INVESTMENT PORTFOLIO 149

Vodolazska Oksana, Goncharova Olena
FINANCIAL RECOVERY OF THE ENTERPRISE
AS A WAY FOR PREVENTION OF ITS BANKRUPTCYTHE 154

Horyn Volodymyr, Bulavynets Viktoria
PRACTICE AND PROBLEMS OF EFFECTIVENESS
OF PERSONAL INCOME FISCAL REGULATION 158

Konieva Tetiana, Hats Alina
COMMERCIAL CREDITING OF DOMESTIC ENTERPRISES 163

Semenog Andriy, Brychko Marina, Semenog Viktoriya
TRUST IN THE MARKET OF MODERN FINANCIAL SERVICES
IN UKRAINE AND ABROAD 167

Sokyrko Olena, Pinchuk Alina
UNEMPLOYMENT IN UKRAINE AND WAYS OF ITS DECREASE 172

Tiutiunyk Inna, Skorokhordova Lidiia
INTERNATIONAL EXPERIENCE OF FORMATION
OF A NATIONAL SYSTEM FOR COMBATING MONEY LAUNDERING 176

SECTION 8
ACCOUNTING, ANALYSIS AND AUDIT

Iershova Natalia
STRATEGIC MANAGEMENT ACCOUNTING: KEY PROBLEMS
OF PRACTICAL USE AT ENTERPRISES IN INNOVATIVE ECONOMY 181

Maksimova Alla, Hnydiuk Marharyta
FINANCIAL ANALYSIS OF THE REPORTING MADE ACCORDING TO IFRS 185

Shendryhorenko Marina, Shevchenko Lyubov
MODERN PROBLEMS OF THE ORGANIZATION OF ACCOUNTING
OF INVENTORIES AT THE ENTERPRISE AND WAYS OF THEIR SOLUTION 189

УДК 331.5

Сокирко О.С.
кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул
Університету державної фіскальної служби України

Пінчук А.В.
студентка
Університету державної фіскальної служби України

БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОДОЛАННЯ

У статті охарактеризовано сутність безробіття, його значення і вплив на економіку України. Визначено, що воно є однією із найгостріших соціально-економічних проблем розвитку сучасної української економіки. Безробіття може виникати внаслідок як об'єктивних, так і суб'єктивних причин. Наразі воно є не лише економічною, а й соціальною проблемою, яку терміново необхідно вирішувати. В Україні безробіття носить масовий характер, що спричиняє досить значну міграцію робочої сили. Разом з тим у статті проведено аналіз рівня безробіття в Україні, а також наведено динаміку попиту і пропозиції робочої сили в Україні протягом останніх років. Визначено основні чинники формування безробіття та наведені наслідки, які несуть вплив на це явище. Розроблено пропозиції стосовно основних шляхів вирішення проблеми безробіття та цілеспрямованості активного підвищення рівня зайнятості населення України.

Ключові слова: безробіття, робоча сила, макроекономічна проблема, ринок праці, зайнятість, світовий досвід, державне благополуччя.

Сокирко Е.С., Пинчук А.В. БЕЗРАБОТИЦА В УКРАИНЕ И ПУТИ ЕЕ ПРЕОДОЛЕНИЯ

В статье охарактеризованы сущность безработицы, ее значение и влияние на экономику Украины. Определенно, что эта проблема является одной из самых острых социально-экономических в современной украинской экономике. Безработица может возникать вследствие как объективных, так и субъективных причин. Сейчас она является не только экономической, но и социальной проблемой, которую срочно необходимо решать. В Украине безработица носит массовый характер, что вызывает весьма значительную миграцию рабочей силы. Вместе с тем в статье проведен анализ уровня безработицы в Украине, а также приведена динамика спроса и предложения рабочей силы в Украине в течение последних лет. Определены основные факторы формирования безработицы и предложены предложение, которые несут влияние на это явление. Разработаны основные пути решения безработицы и повышения уровня занятости населения Украины.

Ключеные слова: безработица, рабочая сила, макроэкономическая проблема, рынок труда, занятость, мировой опыт, государственное благополучие.

Sokyrko Olena, Pinchuk Alina. UNEMPLOYMENT IN UKRAINE AND WAYS OF ITS DECREASE

The article analyzes the essence of unemployment. The basic factors of formation and the consequences, which influence this phenomenon, are determined. Analysis of the unemployment rate in Ukraine, as well as the dynamics of demand and supply of labor force in Ukraine, is conducted, Proposals have been worked out on the main ways of solving the problem of unemployment and the

purposefulness of the active increase of the employment rate of the population of Ukraine. In today's market conditions, unemployment is becoming an extremely acute problem in Ukraine. The current state of the Ukrainian economy does not give any hope of improving the situation on the labor market. Forecasts of experts are disappointing: the number of unemployed Ukrainians will grow. The economic crisis in Ukraine has a detrimental effect on employment in the country. That is why the study of unemployment in today's economic conditions for Ukraine is extremely relevant. Most economists and sociologists view unemployment as social evil. It is with unemployment that such destructive phenomena as decline in production, poverty, social tension, and criminalization are associated. Unemployment is a multifactor phenomenon that affects all spheres of public life and well-being of the population. Unemployment is considered a macroeconomic problem, which leads to many negative consequences in the state such as: increasing social differentiation, reducing labor activity of the population, increasing crime cases, increasing the cost of helping all the unemployed and, most importantly, reducing the gross domestic product of the country. There are a lot of reasons for unemployment, among which are: economic downturn, structural changes, technological progress and the introduction of new technologies. First of all, this is due to scarce investments, low level of introduction of modern technologies into the economy.

Keywords: unemployment, labor force, macroeconomic problem, labor market, employment, world experience, state welfare.

Постановка проблеми. Однією із найгостріших соціально-економічних проблем розвитку сучасної української економіки є безробіття. Воно викликане як об'єктивними, так і суб'єктивними чинниками. З одного боку, це невід'ємна характеристика функціонування і розвитку ринкового суспільства, коли мова йде про мінімальний рівень безробіття в країні, який не може бути знижений і відповідає поняттю повної зайнятості. Цей стан, що нині відслідковується в Україні, являється великою не лише економічною, але й соціальною проблемою. У нашій країні безробіття набуло масового характеру і становить реальну загрозу для державного благополуччя [1, с. 5].

У сучасних ринкових умовах розвитку безробіття стає надзвичайно гострою проблемою. Сьогоднішній стан української економіки не дає ніякої надії на поліпшення ситуації на ринку праці. Прогнози експертів невтішні: кількість безробітних українців зростатиме. Економічна криза в Україні згубно позначається на зайнятості в країні. Саме тому дослідження проблеми безробіття в сучасних умовах господарювання для України є вкрай актуальною [2].

Більшість економістів і соціологів розглядають безробіття як соціальне зло. Саме з безробіттям пов'язані такі деструктивні явища, як спад виробництва, бідність, соціальна напруга, криміналізація. Безробіття – багатофакторне явище, яке впливає на всі сфери суспільного життя, позначається на добробуті населення [1, с. 7].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні основи та підходи до визначення сутності безробіття висвітлені у працях О. Волкової, О. Грішнової, Є. Качан. Причини виникнення безробіття та шляхи його регулювання у працях Дж. Кейнса, А. Сміта; питання соціального страхування від безробіття слід виокремити праці: Г. Волинського О. Грішнової, Г. Лібанової та ін.

Вивчаючи дану проблематику слід виокремити ряд проблем, які є невирішеними. До таких проблем відносимо масову міграцію робочої сили з України, низький рівень заробітної плати, нестачу робочих місць, зниження загального добробуту населення. Ці питання потребують негайного вирішення.

Метою статті є дослідження стану безробіття в Україні, виявлення основних проблем цієї сфери та розробку пропозицій щодо його подолання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Безробіття вважається макроекономічною проблемою, яка призводить до багатьох негативних наслідків в державі таких як: збільшення соціальної диференціації, зниження трудової активності населення, зростання криміногенних випадків, збільшення витрат на допомогу всім безробітним та найголовніше – зниження валового внутрішнього продукту країни [2].

Причин безробіття дуже багато, одними з яких є: спад економіки, структурні зрушення, технологічний прогрес та запровадження нових технологій. Передусім, це пов'язано з мізерними інвестиціями, низьким рівнем запровадження сучасних технологій в економіку [2].

Внаслідок впливу різноманітних фінансово-економічних чинників за останні роки рівень безробітного населення істотно змінився. Рівень безробіття – кількісний показник, який визначається як відношення кількості безробітних до загальної чисельності економічно активного працездатного населення країни (регіону, соціальної групи) та вимірюється у відсотках (рис. 1) [3].

Для аналізу рівня безробіття використаємо офіційні статистичні дані за п'ять років. Згідно із ними у І кварталі 2014 року в Україні рівень безробіття серед економічного активного населення (розрахований за методологією МОП) становив 9,0%, в І кварталі 2015 року – 9,6%, що показує значне збільшення безробітних, але на цьому не кінець у І кварталі 2016 року відбувається ще збільшення на 0,3 порівняно з минулим аналогічним періодом. Щодо 2017 р., то ситуація на ринку праці погіршилась і цей показник становив 10,1%. У 2018 р. спостерігається продовження негативної динаміки в цій сфері, так як відбувається різке зниження безробітних на 0,4% [3].

Зазначимо, що серед осіб працездатного віку рівень безробіття дещо вищий і складає 10,0%. Загальна чисельність безробітних серед працездатного населення – 1713 тис. осіб, серед яких 55% (938 тис. осіб) – чоловіки. Понад 65% (1116 тис. осіб) безробітних проживають у міських поселеннях [3].

На основі статистичних даних можна зробити висновок, що майже кожний четвертий громадянин України не має достатніх умов для забезпечення своїх потреб, необхідних для фізіологічного виживання. Ці та інші обставини спричинили масовий виїзд українців за кордон у пошуках роботи [4].

Нині наша держава відома у світі як джерело постачання дешевої робочої сили, але трудову міграцію українців скоріше можна назвати вимушеною, що є характерним для перехідного типу економіки. Вона відчуває на собі достатньо вагомі обмежувачі [5]:

– територіальні (географічне розташування країни);

– інституційні (обумовлені специфікою державного устрою);

– соціально-демографічні.

В зв'язку з цим слід зауважити, що існують обмеження на шляху вимушеної трудової міграції в Україні. Незважаючи на те, що останні роки трудова політика України зазнала помітного розвитку, їй досі бракує чіткого, цілеспрямованого та комплексного механізму регулювання, на що є ряд причин: зростання неле-

Рис. 1. Динаміка рівня безробіття в Україні, %

Джерело: [3]

гальної міграції та, як наслідок, злочинності; недосконаліть нормативно-правої бази; необхідність значних коштів на створення та підтримання механізмів регулювання міграцій (для утримування пунктів тимчасового розселення, для видворення з країни, для будівництва і утримання інформаційної мережі тощо); соціальні протиріччя з питань міграції; зменшення населення України через демографічні та еміграційні процеси; значне підвищення рівня трудової міграції за кордон (особливо кваліфікованої робочої сили); внаслідок складного економічного становища та військового конфлікту на Сході України [6, с. 33].

Звертаючи увагу на соціологічні опитування кожний третій економічно активний громадянин України висловив бажання виїхати до країн близького та далекого зарубіжжя [5].

Зокрема, на кінець І кварталу 2018 р. на облік у центрах зайнятості перебували 374,4 тис. осіб, що на 48 тис. Осіб, що менше порівняно з відповідним кварталом аналогічного періоду. Із загальної кількості зареєстрованих безробітних 54% становлять жінки та 53% проживають у містах. Середній розмір допомоги по безробіттю у останньому місяці І кварталу становив 2587 грн на особу [3].

Упродовж року кількість вільних робочих місць (вакантних посад), яку могли запропонувати роботодавці зросла на 27% та нараховувала у березні 2018 р. 93 тис вакансій, тобто на одну вільну вакансію претендувало 4 особи проти 6 осіб, якщо порівнювати з аналогічним періодом 2017 р. [4].

Стан та розвиток ринку праці будь-якої країни, а також ступінь та методи його регулювання з боку держави обумовлені різними за своїм характером і ступенем впливу чинниками: макроекономічною політикою, сучасним рівнем і історичними особливостями соціально-економічного розвитку, політичною культурою суспільства, співвідношенням основних політичних сил та глобальними тенденціями у сфері зайнятості [4].

В Україні спостерігається тенденція запозичення окремих елементів світового досвіду регулювання ринку праці без врахування особливостей соціально-економічного середовища суспільства. На думку експертів, найбільш прийнятною для нашої держави є шведська модель регулювання ринку праці, де роль держави в керуванні процесами, як і всією соціальною сферою порівняно велика і проблемам зайнятості приділяється велика увага [6, с. 1].

Головною особливістю є те, що більша частина коштів (70%) витрачається на проведення активної політики зайнятості. В Україні ж політика зайнятості носить пасивний характер, зводячись до реєстрації безробітних та виплати їм допомоги [6, с. 2].

Таблиця 3

Кількість зареєстрованих безробітних за статтю та місцем проживання у 2018 році січень-лютий (за даними державної служби зайнятості) (на кінець звітного періоду; тис. осіб).

	Січень	Лютий
Жінки	197,4	200,5
Чоловіки	181,5	183,2
Міське населення	197,4	199,0
Сільське населення	181,5	184,7
Усього	378,9	383,7

Джерело: розроблено автором [3]

За кількістю зареєстрованих безробітних за статтю та місцем проживання у 2018 році в період січень-лютий можна проаналізувати, що серед зареєстрованих жінок показник у лютому збільшився на 3,1%, а серед чоловіків показник становить 1,7%. Щодо міського населення показник 1,6 та сільське населення 3,2. Звідси слідує, що саме серед сільського населення переважає безробіття [3].

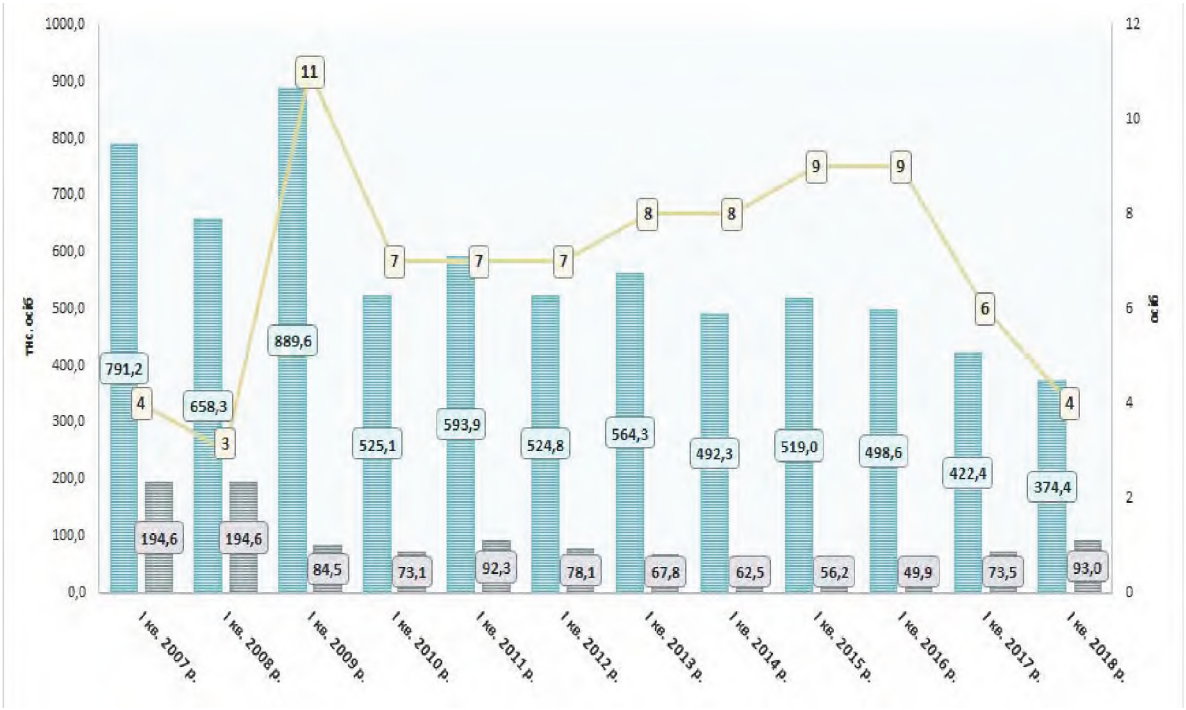

Рис. 2. Динаміка попиту і пропозиції робочої сили в Україні

Джерело: [3]

Найвищий рівень безробіття серед осіб працездатного віку, із зрозумілих причин, зафіксований у Луганській (17,8%) та Донецькій (15,0%) областях. Ще у 15 регіонах рівень безробіття перевищував середній показник по Україні. Найменше від безробіття потерпало працездатне населення Харківської та Київської областей, де його рівень не піднімався вище 7%. Проблема безробіття вимагає розробки та реалізації соціальних гарантій як від держави, так і від органів місцевого самоврядування та влади (рис. 3) [3].

Безробіття є макроекономічною проблемою, яку формують такі чинники[7]:

1) структурні зрушення в економіці, які призводять до масштабних змін у структурі й кількості попиту на робочу сил і мають особливо тяжкі наслідки в періоди стагнації економіки країни або зниження ділової активності;

2) зниження обсягів економічного росту, що зумовлює зменшення кількості робочих місць, порушення збалансованості чисельності працівників із кількістю робочих місць;

3) недосконале трудове законодавство як наслідок компромісу між вимогами працівників і профспілок, з одного боку та держави – з іншого, що посилює негнучкість ринку праці і призводить до скорочення попиту на живу працю на підприємстві, зменшуючи її частку;

4) інфляція, що виявляється у скороченні капітальних вкладень (зменшенні інвестицій, що скорочує виробництво і відповідно кількість робочих місць), а також у зниженні реальних доходів населення, що зумовлює збільшення пропозиції робочої сили за умови зниження попиту на неї;

5) співвідношення цін на фактори виробництва, що веде до переважання працездатних технологій;

6) сезоні коливання виробництва, які зумовлюють зміни в попиті на робочу силу;

7) науково-технічний прогрес, наслідки якого посилюють безробіття через комплексний вплив, який виявляється у впровадження працезберігаючих технологій, автоматизації і комп'ютерізації виробництва, що витісняє велику кількість некваліфікованої праці, а також в ускладненні виробництва, що неминуче призводить до спеціалізації, а відповідно і до збільшення структурних диспропорцій між попитом і пропозицією робочої сили [6, с. 32].

Безробіття не може бути доцільним ні в економічному, ні в соціальному аспектах, оскільки його зростання створює цілий комплекс проблем:

– скорочується купівельна спроможність населення;

– бюджет втрачає платників податків, підприємство – персонал.

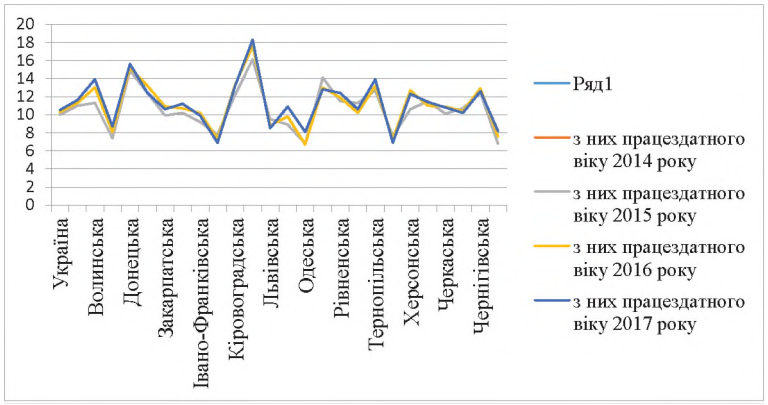

Рис. 3. Рівень безробіття населення (за методологією МОП) за регіонами протягом 2014–2017 рр.

Джерело: побудовано автором [3; 4]

Разом з тим зростають ризики соціального напруження, додаткові витрати на підтримку безробітних. В Україні необхідно створити цивілізований ринок праці, який дозволив би громадянину оперативно знайти необхідну роботу з умовами праці, що відповідають вимогам безпеки й гігієни, з гідною заробітною платою, а роботодавцю – працівників необхідної кваліфікації. Це можливе лише за наявності ефективної системи працевлаштування [7].

В процесі дослідження було виокремлено такі заходи для подолання безробіття в Україні [6, с. 34]:

– практично реалізовувати державні та регіональні програми зайнятості на основі державної політики, яка є невід'ємною частиною добробуту держави;

– привести у відповідність до міжнародних норм Закон України «Про зайнятість населення» як того вимагає законодавство країн ЄС;

– створити всі умови для захисту внутрішнього ринку праці шляхом регулювання залучення до роботи іноземних працівників;

– усунути невідповідність між потребою у кваліфікованих кадрах і фактичною професійно-кваліфікаційною структурою пропозиції робочої сили;

– технічно здійснити оснащення та вчасно модернізувати робочі місця, що дозволить забезпечити дотримання одного із головних принципів організації заробітної плати на підприємстві – перевищення темпів зростання продуктивності праці над темпами зростання заробітної плати, а також ліквідувати фіктивні робочі місця та зменшити приховане безробіття тощо [7].

Висновки. Отже, при прогнозуванні подальшої ситуації із станом безробіття в Україні, слід враховувати фактори, які спричинятимуть зменшення чи зростання його рівня. Так, до зростання призведуть такі з них як: необхідність подальшої структурної перебудови економіки; дефіцитність інвестицій для створення нових робочих місць, особливо для внутрішньо переміщених осіб; підвищення мінімальної заробітної плати і багато іншого. Це проявиться у таких економічних та соціальних наслідках, як: скорочення обсягів виробництва ВНП; зниження податкових надходжень до державного бюджету; зростання витрат на виплату соціальної допомоги безробітним; знецінення ефекту від отримання вищої освіти та професійного навчання; посилення соціальної напруженості; зниження трудової активності.

Зауважимо, що Уряд повинен працювати над вирішенням цих нагальних проблем якнайшвидше.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Жиглей І.В. Напрями соціальної діяльності суб'єктів господарювання та облікове забезпечення системи соціального захисту працюючих громадян. Вісник ЖДТУ. № 1(47). 2017. С. 1–8.
2. Економічні і соціальні наслідки безробіття. URL: http://www.student-works.com.ua/kursovi/bjd/678.html.
3. Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2016/rp/sz_br/sz_br_u/kzbr_m_u2018.htm.
4. Показники діяльності Державної служби зайнятості. URL: http://www.dcz.gov.ua.
5. Борищук А.О., Семенова К.Д. Аналіз рівня безробіття в Україні. Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень: збірник наукових студентських праць. 28.09.2017. № 3. С. 2.
6. Полуяктова О.В. Проблеми безробіття в Україні. Економіка і суспільство. 2016. № 2. С. 31–35.
7. Міграція в Україні: факти і цифри. URL: http://iom.org.ua/sites/default/files/ff_ukr_21_10_press.pdf.